

- Knutsson, Johannes: Polisen och våldet. Polisanmält våld av och mot polisman i Stockholm år 1978 (stencil). Allmän kriminologi vid Stockholms Universitet, Stockholm 1980.
- Koch, Henning: The Proactive Police. Ragnar Hauge (ed.): Policing Scandinavia. Scandinavian Studies in Criminology vol. 7. Universitetsforlaget, Oslo 1980.
- Koch, Henning: Politiforskning i Norden. Kriminalistisk Instituts stencilserie nr. 17. Københavns Universitet, Kbh. 1982.
- Moe, Mogens: Om grænserne for politiets beføjelse til at anvende magt ved anholdelse. Juristen 1972 s. 145 ff., Kbh.
- Nordhus, Gunnar og Edvard Vogt: Voldskriminaliteten og dens ofre (stencil i 58 bind). Instituttet for arbeidspsykologi og personalforvaltning ved Norges Handelshøyskole, Bergen 1981.
- Nordhus, Gunnar og Edvard Vogt: Volden og dens ofre. Cappelen, Oslo 1981.
- Reiss, Albert J., Jr.: Systematic Observation of Natural Social Phenomena. H. L. Costner (ed.): Sociological Methodology. Jossey-Bass, San Francisco 1971.
- Reiss, Albert J., Jr.: Systematic Social Observation in Police Research. J. Knutsson, E. Kühlhorn og A. J. Reiss (eds.): The Police and the Social Order. The National Swedish Council for Crime Prevention, Report no 6, Stockholm 1979.
- Sjöholm, Erik: När och hur får polisen ingripa? Statens nämnd för utgivande av förvaltningsrättsliga publikationer, Stockholm 1978 (2. udg.).
- Svala, Hans: Polisövergrepp — allmänhetens anmälningar mot polisen i Stockholm 1977 (stencil). Allmän kriminologi vid Stockholms Universitet, Stockholm 1980.
- Tønnesen, Sverre: Saker om rettsstridig adferd fra polititjenestemenn. Lov og Rett 1976 s. 340 ff., Oslo.
- Törnudd, Patrik: Johannes Knutsson: Polisen och våldet... & Gunnar Nordhus og Edvard Vogt: Volden og dens ofre... Anmeldelse. Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab 1982 s. 94 ff., Kbh.
- Wolf, Preben: Vold i lokalsamfundet. Det kriminalpræventive Råd, Kbh. 1980.

NOEN KOMMENTARER TIL KOCHS OMTALE AV BERGENS-UNDERSØKELSEN

AV GUNNAR NORDHUS og EDVARD VOGT

Vi er forbauset over Kochs hovedinnvending mot vår undersøkelse. Han hevder at ingen primærregistrerte, legehandlede politivoldstilfeller ble frasortert som lovlig maktanvendelse.

Dette er ikke riktig.

Det fremgår av metodeboken i vår undersøkelse at tre primærregistrerte politivoldstilfeller ble frasortert som lovlig maktanvendelse.

La oss se på dette helt konkret:

I metodeboken, delrapport nr. 4, omtales de frasorterte primærtillfellene på s. 101—134. Under avsnittet 4.13.2.6, Gjerningsperson, s. 105, går det frem at »3 til-

feller av vold utøvet av polititjenestemenn ble frasortert p. g. a. tvetydig situasjon...«. Disse tre primærtillfellene var legebehandlet og ble frasortert fordi vi ikke med tilstrekkelig sikkerhet kunne si om politivold hadde funnet sted. Tilfellene måtte derfor betraktes som lovlig maktanvendelse. Totalt ble altså 3 av 29 primærregistrerte polititilfeller frasortert som livlig maktanvendelse. I det sekundærregistrerte materialet ble 32 av 297 polititilfeller frasortert som lovlig maktanvendelse (jfr. s. 1912 i metodeboken, delrapport nr. 4), d. v. s. omtrent samme antal (ca. 10 %) som i det primærregistrerte, legebehandlede materialet.

I sin artikkel konsentrerer Koch seg om voldsundersøkelsens primærmateriale, men nevner likevel at han »har andetsteds (Koch, 1982) nærmere redegjort for de metodiske problemer, der stort set er uomtalte i undersøgelsen, og som navnlig påvirker de sekundærregistrerte tilfælde«. Vi har lest den redegjørelse Koch her henviser til, og må bare konstatere at hans kritikk er forfeilet. De amerikanske studier av metodeproblemer i forbindelse med overfladiske offerstudier er ikke relevante i forhold til de gjentatte og intensive intervjuer som ble gjennomført i vårt prosjekt.

Et viktig resultat i vår undersøkelse er at politivoldssituasjoner er mer omfattende enn andre voldssituasjoner, både når det gjelder overgrepens varighet og antall gjerningspersoner. Dette resultat er urovekkende, og de rettssikkerhetsproblemer som reiser seg i den forbindelse kan ikke undervurderes. For offeret representerer en slik situasjon maktesløshet. Det at polititjenestemenn ofte patruljerer to og to, og det at politiet har de og de arbeidsrutiner, kan ikke forklare forekomsten av den langvarige vold mot en arrestant etter at situasjonen skulle være under kontroll. Vi snakker her altså ikke om situasjoner som oppstår under selve anholdelsen hvis arrestanten gjør motstand, men om klare tilfeller av ulovlig og unødvendig voldsbruk fra politiets side.

Vi kan ikke erkjenne at det er galt å henlede oppmerksomheten på et slikt alvorlig forhold gjennom et søylediagram slik Koch hevder. Selve søylediagrammet sier jo ikke noe mer enn det som kan leses ut fra tilsvarende tabell.

Den forskningsmetode som Koch foreslår, deltakende observasjon, er ubrukbar ut fra det som var Bergensundersøkelsens siktemål, nemlig å registrere all vold som medførte legebehandling i løpet av en bestemt tidsperiode. For øvrig ga fem politifolk oss viktige opplysninger som vi legger åtskillig større vekt på enn hva deltagende observatører av forskere måtte være i stand til å meddele. Det er lite sannsynlig at politifolk som gjør seg skyldige i overgrep vil ha samme tillit til dem som til kolleger. De fem politifolks beskrivelse var en bekreftelse både på arten og omfanget av volden, slik den var beskrevet for oss av ofre. Intervjuene med de fem politimennene ble foretatt som en del av selve undersøkelsen.

Gunnar Nordhus og Edvard Vogt

Adresse: Gunnar Nordhus
Hopsåsen 28 b, N-5050 Nesttun